

Я. В. Парфьонов,
магістр, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0002-6851-8290

DOI: 10.32702/2306-6806.2019.6.55

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС

Ya. Parfonov,
Master's Degree, Taras Shevchenko National University of Kyiv

INVESTMENT ACTIVITY OF INSURANCE COMPANIES IN UKRAINE AND EU

Страхова компанія як інституційний інвестор є дуже важливим учасником фінансового ринку, особливо на ринку капіталу. Страхові компанії відіграють важливу роль у формуванні конкуренції на фінансовому ринку, стимулюванні фінансових інновацій, зміцненні корпоративного управління, підтримці регулятивних змін. Інвестиційні стратегії та розподіл активів залежать від: державного регулювання, оподаткування. З іншого боку, інвестиції є основою для надання страхових продуктів: продуктів із страхування життя з інвестиційними можливостями, анuitетів та інших продуктів, продуктів з положеннями про розподіл прибутку. Метою роботи є порівняння того, як страхові компанії формують свій інвестиційний портфель в Україні та країнах ЄС і як вони здійснюють прийняття інвестиційних рішень. У роботі доведено, що ряд регуляторних змін має потенціал для створення умов, які впливають на здатність страховиків здійснювати довгострокове інвестування.

Modern conditions of development of the domestic economy to a large extent influence the results of the activity of insurance companies and cause the need to find additional sources of income. Therefore, investment activity is a very important component, which gives the opportunity to receive additional profits in order to ensure the successful implementation of companies activities. Investment activity is one of the main way of formation of a capital insurance company in limited financial resources. This follows from the specifics of the activities of the insurer, which accumulates temporary free funds, directs them to investments. Insurance company as institutional investor is very important participant in financial market, especially in Capital Market. They play very important role in contribution to make stronger competition on financial market, stimulating financial innovation, to make stronger corporative governance, on supporting of regulation. Investment strategies and asset allocations depend on: prudential regulation, taxation. On other hand, investment is core to the provision of insurance products: protection products, life products with investment features, annuities and other products, products with profit-sharing provisions. Aim of this work is to compare how insurance companies make their investment portfolio in Ukraine and EU and how they make investment decision. — Theoretical and practical aspects of insurance companies assets management have been considered. The economic essence of insurance companies assets, peculiarities of their arrangement regarding specific character of insurance activities have been studied in the research work. Practical recommendations as for cash assets management, improvement of insurers solvency and efficiency of utilization of their owned assets have been provided. Today, the investment activity of insurers in Ukraine remains poorly developed, and its potential is not realized. But in the long run, it is able to provide a boost to Ukraine's economy. It is proved that a range of regulatory developments have the potential to create framework conditions that affect insurers' ability to continue providing long-term investments.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний портфель, страхові компанії, інвестиційний потенціал страховика, страхові резерви, інвестиційна діяльність страховика.

Key words: investments, investment portfolio, insurance companies, insurer investment potential, insurance reserves, investment activity of insurer.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Особливості діяльності страхових компаній на зарубіжному фінансовому ринку вказують на те, що їх можна вважати фінансовими посередниками, бо особлива увага приділяється здійсненню інвестиційної функції, що підкреслює багатофункціональну роль страхових компаній як інституційних інвесторів. Важливе значення страхові компанії набувають у процесі використання свого інвестиційного потенціалу, надання страхових послуг. Страхові компанії займаються акумулюванням коштів та

подальшим їх розміщенням з метою отримання прибутку.

Страхові компанії, продаючи страхові послуги, здатні акумулювати значні фінансові ресурси, які мають досить низьку вартість залучення. І це в свою чергу створює умови, що страхові компанії розвинених країн, розпоряджаючись протягом довгого часу такими ресурсами, виступають потужними інвесторами на фінансовому ринку, та загалом в економіці.

Такі значні обсяги грошових ресурсів не можуть залишитися без уваги урядів держав, бо становлять значну

частину інвестиційних ресурсів і здатні сильно впливати на економіку. Відповідно здійснюється державний нагляд, встановлюються правила інвестиційної діяльності, щоб не створювати дисбалансу в економіці країни і гармонійно допомагати розвиватися національним економікам за допомогою інвестування ресурсів у пріоритетному напрямку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Сутність інвестиційної діяльності, інструменти і правові аспекти для її здійснення страховими компаніями висвітлюються в наукових публікаціях таких вчених: І. Іванюк [4], В. Олішник та Є. Бондаренко [6], Р. Пікус [8], Н. Ткаченко [12]. Стійкість і фінансова безпека страхового ринку України в контексті інвестиційної діяльності страховиків розкрито у публікаціях таких вітчизняних і закордонних учених: О. Гаманкова [2], Дж. Дікінсон [16], А. Єрмошенко [3], Н. Приказюк і Т. Моташко [18], А. Шолойко [13].

ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Інвестиційна діяльність страхових компаній відіграє важливу роль у розвитку ринкової економіки. Така діяльність пов'язана з розміщенням тимчасово вільних коштів страхових резервів, які мають розміщуватися відповідно до законодавчої бази. Тому було б доцільно порівняти структуру активів, якими представлені страхові резерви страховиків в Україні та ЄС з метою запозичення досвіду щодо розміщення коштів та регулювання інвестиційної діяльності, що в свою чергу призводить до забезпечення стійкості страхового ринку.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є здійснення компаративного аналізу інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні та країнах ЄС.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для того щоб оцінити реалізацію інвестиційної функції українськими страховиками, потрібно на практиці проаналізувати обсяг сформованих ними страхових резервів і сфери їх розміщення за видами активів.

Протягом досліджуваного періоду можна спостерігати, що розмір активів страховиків коливався на однаковому рівні, одночасно величина активів, визначених відповідно до статті 31 Закону України "Про страхування", збільшилась у порівнянні з відповідним показником станом на 30.09.2017 на 2946,8 млн грн або на 8,3% та складала 64,4% загальних активів страховиків (станом на 30.09.2017 активи, визначені по статті 31 Закону України

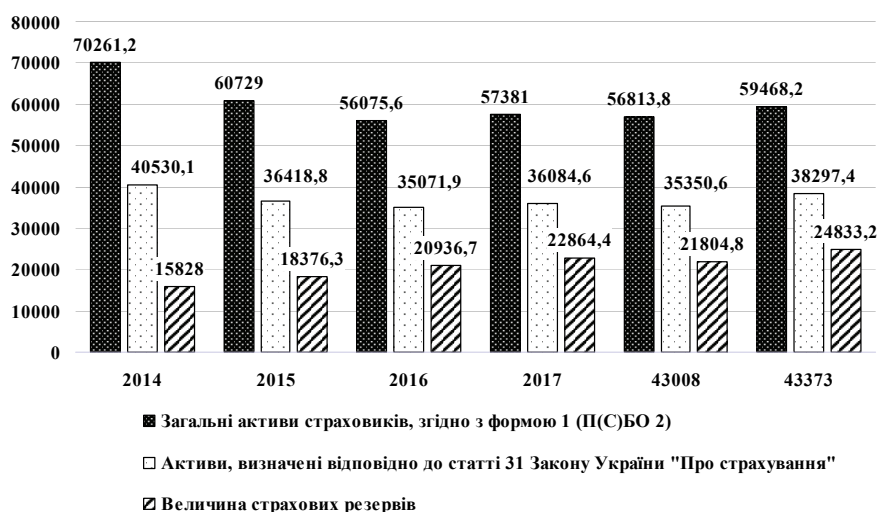

Рис. 1. Динаміка активів та резервів страхових компаній України протягом 2014–2018 рр., млн грн

Джерело: узагальнено автором на основі [7].

"Про страхування" становили 35 350,6 млн грн, станом на 30.09.2018 — 38 297,4 млн грн (рис. 1).

Протягом аналізованого періоду переважними видами інвестицій є банківські депозити, частка яких протягом декількох років коливалася від 22,3% у 2014 році до 35,1% у 2018 році. Також значну частку інвестиційного портфеля становлять цінні папери, що емітуються державою, права вимоги до перестраховиків та акції. Щодо акцій, то виникає досить неоднозначна ситуація, так як сам фондовий ринок в Україні не розвинений, а частка інвестицій у акції складає від 47% у 2013 році до 15,5% у 2018 році. Беручи до уваги європейські країни та й світ, взагалі найвищі показники щодо інвестицій в акції можна спостерігати у Данії 22,8% та Норвегії 12,7% (табл. 1).

У інших країнах цей показник не перевищує декількох відсотків. Враховуючи той фактор, що акції є дуже ризиковим активом, який зазвичай використовується зовсім в інших цілях, можна зробити висновок, що така структура інвестиційного портфеля страхових компаній направлена на цілі власників самих страхових компаній і ніяк не націлена на забезпечення зменшення ризиків по розміщених коштах. Тому можна побачити, що в останні роки відбувається вплив з боку державного регулятора на даний вид діяльності, і розміщення коштів в акціях скоротилося з 47% до 15% за 5 останніх років.

Такий перерозподіл відбувся в бік збільшення частки банківських депозитів, так у 2013 році їх частка складала 24,5%, а у другій половині 2018 вже 35,1%. Цей напрям інвестування також досить ризиковий, особливо враховуючи те, що тільки 47,7% розміщених коштів у банківській системі були в державних банках [13].

Це знову свідчить про намагання топ менеджменту страхових компаній розміщувати кошти в інтересах ак-

Таблиця 1. Структура активів, якими представлені страхові резерви страховиків України протягом 2013–2018 рр., %

Види активів	2013	2014	2015	2016	2017	30.09–2017	30.09–2018
Грошові кошти на поточних рахунках	5,80%	6,90%	7,00%	8,30%	7,60%	7,70%	7,80%
Банківські депозити	24,50%	22,30%	34,50%	32,90%	33,90%	33,40%	35,10%
Банківські метали	0,10%	0,10%	0,10%	0,10%	0,10%	0,10%	0,10%
Нерухоме майно	5,20%	5,00%	6,10%	7,40%	7,40%	7,30%	7,00%
Акції	47,00%	44,40%	32,70%	22,70%	18,40%	20,20%	15,50%
Облігації	2,00%	2,00%	2,00%	2,40%	2,50%	3,00%	2,40%
Іпотечні сертифікати	1,00%	1,20%	0,10%	0,30%	0,20%	0,30%	0,20%
Цінні папери, що емітуються державою	6,20%	8,40%	7,20%	15,80%	18,20%	17,20%	19,40%
Права вимоги до перестраховиків	8,00%	9,50%	10,30%	9,90%	11,20%	10,50%	12,10%
Інвестиції в економіку України визначеними КМУ	0,10%	0,20%	0,00%	0,10%	0,30%	0,30%	0,20%
Інші активи	0,10%	0,00%	0,00%	0,10%	0,20%	0,00%	0,20%

Джерело: узагальнено автором на основі [7].

Таблиця 2. Внутрішні та іноземні інвестиції страхових компаній країн ЄС за видами активів у 2016 р., млн дол. США

	Грошові кошти та депозити		Нерухомість		Акції		Облігації, емітовані державним та приватним секторами		Кредити		Колективні інвестиційні схеми (CIS)		Фонди прямих інвестицій		Структуровані продукти		Активи, що утримуються для індексованих та пов'язаних з облігаціями контрактів		Інші інвестиції		Всього	
	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.
Австрія	3,0%	3862	6,5%	8214	11,5%	1451	40,7%	51636	2,9%	3661	17,2%	21790	0,08%	101	1,7%	2211	16,3%	20607	0,1%	117	0,1%	126749
Бельгія	2,7%	8968	2,8%	9236	4,9%	16076	64,9%	212521	8,8%	28915	4,4%	14274	0,22%	706	0,9%	2904	10,1%	33121	0,2%	760	0,2%	327480
Чехія	5,1%	754	0,8%	121	0,6%	96	67,4%	9994	0,6%	90	5,4%	799	0,00%	0	1,6%	231	18,5%	2738	0,0%	6	0,0%	14830
Данія	2,3%	10441	0,4%	1755	22,8%	102225	23,6%	105779	1,5%	6521	9,9%	44210	0,00%	0	0,0%	0	32,1%	143740	7,4%	33068	7,4%	447748
Естонія	10,2%	186	0,0%	0	0,1%	2	47,9%	875	0,3%	6	4,2%	77	0,00%	0	0,3%	6	36,4%	665	0,6%	11	0,6%	1828
Франція	2,1%	55839	1,7%	44392	7,1%	184707	57,5%	1500232	1,1%	29620	14,2%	372001	0,62%	16091	2,5%	65877	12,8%	333148	0,3%	8672	0,3%	2610579
Німеччина	0,8%	13796	1,6%	26964	6,0%	103703	37,1%	641020	17,7%	305618	29,9%	518015	0,26%	4467	0,0%	0	6,1%	105614	0,6%	10653	0,6%	1729850
Норвегія	1,0%	1778	8,1%	14421	12,7%	22610	53,0%	94545	7,6%	13528	0,5%	803	0,00%	0	0,0%	0	15,5%	27613	1,6%	2936	1,6%	178235
Польща	3,6%	1447	0,2%	83	0,2%	79	41,8%	16771	1,7%	682	10,5%	4199	0,00%	0	0,1%	23	32,0%	12867	9,9%	3985	9,9%	40162
Велика Британія	0,4%	10938	1,1%	27144	3,6%	88578	27,2%	666119	0,0%	0	4,5%	109994	0,00%	0	0,0%	0	55,5%	1361286	7,6%	187391	7,6%	2451450

Джерело: узагальнено автором на основі [14].

ціонерів, а не керуючись світовою практикою, яка вказує на те, що розміщувати кошти на депозитах потрібно лише у невеликих розмірах. Це досить актуально для України, де відбуваються страховикам залишити достатньо ресурсів після виконання страхових зобов'язань і фінансування витрат на ведення бізнесу.

Деякі відмінності спостерігаються в інвестиційній діяльності страховиків, так спостерігається стійка тенденція до зростання частки цінних паперів, емітованих державою (6,2% у 2013 році і 19,4% у 2018 році до загальних активів). Це досить надійний напрям інвестування, бо ґрунтується на державних гарантіях щодо вчасного повернення коштів.

Одночасно залишається досить низька частка використання облігацій, цей показник стійкий протягом останніх п'яти років і перебуває в межах 2—3% від загальної кількості активів.

Доцільним є використання практики інвестування коштів страховими компаніями в країнах ЄС (табл. 2).

Сама структура активів, якими представлені внутрішні та зовнішні інвестиції страхових компаній ЄС та України є досить різними. В країнах ЄС більше напрямів інвестування коштів на відміну від України. Значну частку активів в європейських страховиків займає інвестування коштів в облігації, емітовані державним та приватним секторами, що є логічним напрямом інвестування коштів, з огляду на низьку ризикованість і досить високу дохідність, як наслідок бачимо, що в деяких країнах у них інвестовано більше 60% активів страховиків. На відміну від України досить мало інвестується в акції, хоча європейські країни мають розвинений фондовий ринок.

Заслужує на увагу такої напрям інвестування, як колективні інвестиційні схеми (CIS), наприклад, у Німеччині у них інвестують близько 30% активів. Нерухомість вже досить довгий час відходить на другий план як сфера інвестування, на відміну від України. Так, наприклад, в Україні інвестують близько 7% активів в нерухомість, а в ЄС зазвичай не більше 2%, оскільки нерухомість на розвинених ринках має дуже низьку дохідність і високі ризики. Також значну частку займають активи, що утримуються для індексованих та пов'язаних з облігаціями контрактів, які в свою чергу становлять від 10% до 30% активів страхових компаній.

Страховики мають значні чисті потоки грошей, доступні для інвестицій. Ці ресурси є результатом надходження нових страхових премій, що сплачуються клієнтами, також формуються вони з наявних активів або доходів від інвестицій. Постійна спроможність та необхідність інвестування перетворюють страховиків у потужних поставачальників стабільного фінансування для урядів, підприємств та домогосподарств.

Страховики пропонують довгострокове фінансування, найчастіше через ринок капіталу. Більше 50% активів європейських страховиків складають державні та корпоративні облігації. Завдяки цим інвестиціям страховики відіграють важливу роль у задоволенні потреб уряду та підприємств у фінансуванні. Також страхові компанії є основними спонсорами громадських проектів, а саме інвестування в інфраструктуру. Володіння довгостроковими дешевими коштами є важливим для економіки, оскільки це дозволяє підприємствам і урядам брати участь у великих проєктах, які потребують фінансування до завершення їх реалізації або до того часу поки не стануть прибутковими.

Крім тривалого зберігання коштів, страховики відіграють роль антициклічного інструменту в період кризи на ринку. Ця роль формується постійним потоком премій. Оскільки страховики фіксують стабільні потоки валових страхових премій, які дозволяють їм тримати або навіть купувати активи, які дешевшають під час періодів кризи.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Проведений аналіз інвестиційної діяльності страхових компаній України порівняно з країнами Європейського Союзу засвідчив, що страховий портфель в українських компаніях досить ризиковий, так як значна частина коштів зосереджена в акціях та недержавних банках. Така структура можлива лише в двох випадках: 1) некомпетентний топ менеджмент страхових компаній, що досить мало ймовірно; 2) страховими резервами користуються в першу чергу не в інтересах компанії чи держави, а в інтересах окремих осіб, як джерело дешевих грошових ресурсів.

Одночасно бачимо тенденцію посилення ролі державного регулятора в цій сфері, бо поступово показники інвес-

тиційного портфеля прямують до європейських, але ще досить багато потрібно часу для таких змін.

Тому основними проблемами у інвестиційній діяльності страхових компаній є: формування незбалансованої структури страхового портфеля окремих страхових компаній та зумовлені цим диспропорції у розвитку різних видів страхування; обмеженість надійних і ліквідних фінансових інструментів для реалізації інвестиційної діяльності страхових компаній. Усі визначені проблеми та диспропорції розвитку страхового ринку України є взаємопов'язаними та потребують комплексного вирішення, і особливо важлива позиція держави у вирішенні даних проблем.

Література:

1. В каких банках страховые компании Украины хранят свои депозиты в 2017 году? ТОП-20 банков. Фориншурер. 2017. URL: <https://forinsurer.com/news/17/09/28/35546> (дата обращения: 07.02.2019).
2. Гаманкова О. О., Хлівний В. К. Страховий ринок України у глобальному страховому просторі. *Фінанси України*. 2012. № 5. С. 58—67.
3. Ермошенко А. М. Визначення поняття фінансової безпеки страховика та її категорій. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. № 4. С. 46—51.
4. Іванюк І. С. Теоретичні підходи до визначення категорії "фінансова стійкість страхової компанії". *Фінанси України*. 2006. № 11. С. 77—89.
5. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. 2016. URL: <https://www.nfp.gov.ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html> (дата звернення: 07.02.2019).
6. Олійник В. М., Бондаренко Є. К. Поняття фінансової стійкості страхової компанії та елементів впливу на неї. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2014. Вип. 39. С. 149—157.
7. Підсумки діяльності страхових компаній за 9 місяців 2018 року. URL: <https://forinsurer.com/files/file00647.pdf>
8. Пікус Р. В. Міжнародний досвід управління активами страхової компанії. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2010. № 120. С. 7—12.
9. Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів: Постанова Кабінету Міністрів України № 1211 від 17.08.2002 р, Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1211-2002-п> (дата звернення: 07.02.2019).
10. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика: Розпорядження Нацкомфінпослуг 07.06.2018— № 850. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18#n7> (дата звернення: 07.02.2019).
11. Річні звіти Нацкомфінпослуг. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. 2016. URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Richni-zvityNatskomfinposluh.html> (дата звернення: 07.02.2019).
12. Ткаченко Н. В. Фінансова стійкість страхових компаній: теоретичні підходи. *Фінанси України*. 2009. № 6. С. 104—121.
13. Шолойко А. С. Забезпечення стійкості страхового ринку України. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2018. № 4. С. 31—41.
14. Database — Eurostat. European Commission. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.
15. Destinations of investments by direct insurance or reinsurance companies: Insurance companies' domestic and foreign investments by type of assets. OECD Statistics. 2015. URL: <http://stats.oecd.org> (Last accessed: 07.02.2019).
16. Dickinson G. M. Insurance markets within Western Europe: an analysis of recent structural changes. *The Journal of Risk Management And Insurance*. 2017. Vol. 1. P. 10—35. URL: http://www.aulibrary. au.edu/multim1/ABAC_Pub/The-Journal-of-Risk-Management-And-Insurance/v1-n1-1.pdf (Last accessed: 07.02.2019).
17. Pradier P., Chneiweiss A. The Evolution of Insurance Regulation in the EU Since 2005. *Financial Regulation in the EU*. 2017. P. 199—251 (Last accessed: 07.02.2019).

18. Prikazyuk N., Motashko T. Security of the Insurance Market of Ukraine and the Determining Factors. *Procedia Economics and Finance*. 2015. Vol. 27. P. 288—310. URL: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567115010011> (Last accessed: 07.02.2019).

References:

1. Forinsurer (2017), "In what banks Ukrainian insurance companies kept their deposits in 2017? Top 20 banks", available at: <https://forinsurer.com/news/17/09/28/35546> (Accessed 7 February 2019).
2. Hamankova, O. O. Khlivnyj, V. K. (2012), "Insurance market of Ukraine in the global insurance space" *Finansy Ukrainy*, vol. 5. pp. 58—67.
3. Yermoshenko, A. M. (2004), "Definition of the concept of financial security of the insurer and its categories", *Aktualni problemy ekonomiky*, vol. 4. pp. 46—51.
4. Ivaniuk, I. S. (2006), "Theoretical approaches to the definition of the category "financial stability of the insurance company", *Finansy Ukrainy*, vol. 11. pp. 77-89.
5. National Commission, which carries out state regulation in the field of financial services markets (2016), "Information on the state and development of the insurance market of Ukraine", available at: <https://www.nfp.gov.ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html> (Accessed 7 February 2019).
6. Olijnyk, V. M. Bondarenko, Ye. K. (2014), "Concept of financial stability of an insurance company and elements of influence on it", *Problemy i perspektivy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*, vol. 39. pp. 149—157.
7. Forinsurer (2018), "Results of the activity of insurance companies for 9 months of 2018", available at: <https://forinsurer.com/files/file00647.pdf> (Accessed 7 February 2019).
8. Pikus, R. V. (2010), "International experience in asset management of an insurance company", *Visnyk Kyivs'koho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*, vol. 120. pp. 7—12.
9. Cabinet of Ministers of Ukraine (2002), "Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, "On Approval of Directions of Investing in the Economic Sectors at the Expense of Insurance Provisions № 1211 from 17.08.2002", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1211-2002-п> (Accessed 7 February 2019).
10. National Commission, which carries out state regulation in the field of financial services markets (2018), "On Approval of the Regulation on Mandatory Criteria and Norms of Capital Adequacy and Solvency, Liquidity, Profitability, Asset Quality and Risk Management of the Insurer, dated June 7, 2018 No. 850", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18#n7> (Accessed 7 February 2019).
11. National Commission, which carries out state regulation in the field of financial services markets (2016), "Annual reports of the National Financial Services Commission", available at: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Richni-zvityNatskomfinposluh.html> (Accessed 7 February 2019).
12. Tkachenko, N. V. (2009), "Financial stability of insurance companies: theoretical approaches", *Finansy Ukrainy*, vol. 6. pp. 104—121.
13. Sholoiko, A. S. (2018), "Providing stability of the insurance market of Ukraine", *Visnyk Akademii pratsi, sotsialnykh vidnosyn i turizmu*, vol. 4. pp. 31—41.
14. Database — Eurostat, European Commission, available at: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database> (Accessed 7 February 2019).
15. OECD Statistics (2015), "Destinations of investments by direct insurance or reinsurance companies: Insurance companies' domestic and foreign investments by type of assets", available at: <http://stats.oecd.org> (Accessed 7 February 2019).
16. Dickinson, G. M. (2017), "Insurance markets within Western Europe: an analysis of recent structural changes", *The Journal of Risk Management And Insurance*, vol. 1. pp. 10—35. available at: http://www.aulibrary. au.edu/multim1/ABAC_Pub/The-Journal-of-Risk-Management-And-Insurance/v1-n1-1.pdf (Accessed 7 February 2019).
17. Pradier, P. Chneiweiss, A. (2017), "The Evolution of Insurance Regulation in the EU Since 2005", *Financial Regulation in the EU*, pp. 199—251.
18. Prikazyuk, N. Motashko, T. (2015), "Security of the Insurance Market of Ukraine and the Determining Factors", *Procedia Economics and Finance*, vol. 27. pp. 288—310, available at: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567115010011> (Accessed 7 February 2019).

Стаття надійшла до редакції 19.05.2019 р.